

MUT 483 Geçmişte Çeviri ve Çevirmenlik

Yard. Doç. Dr. Cemal Demircioğlu

cemal.demircioglu@okan.edu.tr

<http://personals.okan.edu.tr/cemal.demircioglu>

Dersin amacı ve çıktıları: Tarihi bağlam içerisinde Avrupa ve Asya çeviri gelenekleri incelenir, çevirmenlerin kültürlerarası aktörler olarak pratikleri ve rolleri üstünde durulur.

Ayrıca öğrencilerin, hem Avrupa hem de Asya çeviri geleneklerindeki etkinliklerin temel tarihsel çizgilerini izleyebilmesi, farklı kültürlerdeki geçmiş çeviri olguları ile çağdaş çeviri kuramları arasında tarihsel bağlantıları kurabilmesi, ilgili geleneklerde çeviri terim ve kavramlarının soykütüğü ile çevirmenlik mesleği ve çeviriyle ilgili kurumlar hakkında bilgi birikimi oluşturması, çalıştığı dil ve kültürle özgü çeviri söylemleri, çevirmen davranış ve tutumları konusunda bilgi sahibi olması beklenir.

Değerlendirme: Derste 2 ara sınav (%30+30) ve 1 final (%40) sınavı yapılacaktır.

Haftalık program:

- 1. Hafta** **Çeviri tarihi, araştırma alanları ve araştırma soruları**
Tahir- Gürçağlar, Şehnaz (2011) *Çevirinin ABC'si*, İstanbul: Say Yayınları. Bkz: 2. bölüm
- 2. Hafta** **"Batı"da çeviri ve aktarım olgusu: Latin geleneğine kısa bir bakış**
Bassnett, Susan (2002) *Translation Studies*. 3rd ed. London&NewYork: Methuen. CHAPTER 2: History of Translation Theory, pp.45-78.
Yücel, Faruk (2007) *Tarihsel ve Kuramsal Açından Çeviri Edimi*, Ankara: Dost Yayınları.
Yazıcı, Mine (2005) *Çeviribilimin Temel Kavram ve Kuramları*. İstanbul: Multilingual Yayınları. II. BÖLÜM: Tarihte Çeviri – Temel Kavramlar, pp.29-37 ve III. BÖLÜM: Geçmişte Çeviri Etkinliği, pp.38-43 ile pp.64-68.
- 3-4. Hafta** **"Doğu"da çeviri ve aktarım olgusu: Arap geleneği**
Baker, Mona (1998) "Arabic Tradition" in *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, Mona Baker (ed.). London and New York: Routledge, 316-325. [Çeviren: Figen Tuncer, Okan Üniversitesi Çeviribilim Bölümü Lisans Bitirme Projesi, 2010. Her hakkı saklıdır]
Suçin, Mehmet Hakkı (forthcoming) "Arapça Çeviri Geleneği: Altın Dönem". *Journal of Turkish Studies*, Cem Dilçin Armağanı, Zehra Toska (ed.). Harvard University Department of Near Eastern Languages and Civilizations.
Sarıkaya, Muammer (2003) "el-Cahız'dan es-Safedî'ye Çeviri Teorisi" *Bilimname Düşünce Platformu*, Sayı III, 2003/3, 133-151.
- 5. Hafta** **Türk geleneği: Türkçede çeviriyle ilgili terim ve kavramlar**
Demircioğlu, Cemal (2005) CHAPTER 2: "A Historical Overview: Turkish Terms/Concepts for "Translation" from the Pre-Ottoman to Ottoman Periods" in *From Discourse to Practice: Rethinking "Translation" (Terceme) and Related Practices of Text Production in the Late Ottoman Literary Tradition*. Unpublished Doctoral Thesis, Boğaziçi University, İstanbul. Electronically available from: <http://www.transint.boun.edu.tr/tezler/CemalDemircioglu.pdf>
- 6. Hafta** **Eski Türklerde çeviri etkinliği: Uygur dönemi**
Tekin, Şinasi (1995) "Eski Türklerde Tercüme Faaliyetleri": paper presented in the regular seminars arranged by Saliha Paker for the contribution to the first Ph.D. courses in 1995 on "History of Translation in Ottoman/Turkish Society", at the department of Translation and Interpreting of Boğaziçi University. Published by *Journal of Turkish Studies*, Harvard University Department of Near Eastern Languages and Civilizations, 2009.
- 7. Hafta** **Ara sınav I**

- 8. Hafta** **Osmanlılarda çeviri etkinliği, Tercümanlık kurumu**
Orhonlu, Cengiz (1993) "Tercüman" *İslam Ansiklopedisi*, 12/1, Ankara: MEB.
- Paker, Saliha (1998) "Turkish Tradition" in *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, Mona Baker (ed.). London and New York: Routledge, 571-582.
- 9-10.Hafta** **Tanzimat döneminde Avrupa'dan yapılan çeviriler**
Paker, Saliha (1987) "Tanzimat Döneminde Avrupa Edebiyatından Çeviriler, Çoğul-dizge Kuramı Açısından Bir Değerlendirme" in *Metis Çeviri*, Volume 1. Translated from the English by Ali Tükel, 31-43.
- Demircioğlu, Cemal (2003) "19. Yüzyıl Sonu Türk Edebiyatında 'Tercüme' Kavramı" *Journal of Turkish Studies*, 27/II, Harvard University Department of Near Eastern Languages and Civilizations, pp. 13-31.
- Berk, Özlem (2006) "Translating the "West": The Position of Translated Western Literature within the Turkish Literary Polysystem" in *Ri.L.Un.E.*, No. 4, 1-18, Electronically available from:
http://www.rilune.org/ENGLISH/mono4/Berk_Rilune4_2006.pdf
- 11. Hafta** **Tanzimat sonrası dönemde çeviri üzerine tartışmalar: 1897 Klasikler Tartışması**
Paker, Saliha (2006) "Ottoman Conceptions of Translation and its Practice: The 1897 'Classics Debate' as a Focus for Examining Change", in *Translating Others*, Vol. 2, Theo Hermans (ed), St. Jerome, Manchester, 325-348.
- Demircioğlu, Cemal (2003) "19. Yüzyıl Sonu Türk Edebiyatında 'Tercüme' Kavramı" *Journal of Turkish Studies*, 27/II, Harvard University Department of Near Eastern Languages and Civilizations, pp. 13-31.
- 12. Hafta** **Ara Sınav II**
- 13-14.Hafta** **Cumhuriyet döneminde çeviri etkinliği; çeviri üzerine söylemler**
Tahir-Gürçağlar, Şehnaz (2005) *Kapılar: Çeviri Tarihine Yaklaşımlar*, İstanbul: Scala Yayıncılık. III. BÖLÜM: Türkiye'de Çevirmen Üzerine Söylemler, pp.83-119.